

Asia: VN/28405/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Valtakunnallinen ilmastoyksikkö kiittää lausuntopyynnöstä ja kiinnittää huomioita seuraaviin seikkoihin:

Hallituksen esityksessä ilmastolain muuttamisesta esitetään kunnan ilmastosuunnitelman laatimista koskevan veloitteen kumoamisesta ja perusteluissa on hyvin arvioitu sen vaikutuksia, jotka voivat myös heikentää ilmastotavoitteiden toteutumista. Kuntien ilmastosuunnitelman muuttaminen lisää tarvetta informaatio-ohjaukseen liittyen kuntien merkityksestä ja vaikuttavuudesta liittyen ilmastotavoitteiden saavuttamiseen myös muun muassa maankäyttösektorin ilmastotoimissa. Perusteluissa mainittujen hankkeiden tulosten eteenpäin viemiseen tulee rahoittaa tehokkaita toimia jatkossa kannustaen vapaaehtoiseen suunnitteluun.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tuo esiin, että suunnitelmallisuus ilmastomuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa on ensiarvoisen tärkeää. Kuntien ilmastovelvoitteen suunnitelmiin liittyvät määrärahat on poistettu vuoden 2024 talousarviosta veloitteen poiston myötä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että kuntien ja muiden alueellisten ilmastosuunnitelmien rahoittamista eri kanavista pidetään korkealla prioriteeteissa ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi siten, että samalla varmistetaan konkreettisten toimien toteuttaminen.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää kannatettavana, että Suomen ympäristökeskuksen lakisäateistä tehtävää päästötietopalvelun ylläpitäjänä jatkettaisiin tavoitteena päästötietopalvelun ylläpito, joka tukisi kuntien vapaaehtoisen ilmastotyön jatkumista. Kuitenkin kunnille suunnattua päästötietopalvelua koskevat määrärahat on myös poistettu vuoden 2024 talousarviosta ja julkisen talouden vuosien 2024–2027 suunnitelmasta. Päästötietopalvelun rahoitus tulisi turvata, jotta edellä mainittuun tavoitteeseen päästäisiin, tämä ei tule esiin, miten rahoitus turvattaisiin perusteluista.

Lakiehdotuksen perusteluissa kohdassa 4.3.4 Vaikutukset yrityksiin todetaan, että kumoamisen myötä harvempi kunta suunnittelee ilmastonmuutokseen sopeutumista, vaikka perusteluissa kohdassa 4.4.2 ilmastovaikutukset mainitaankin, että kuntien ilmastosuunnitelmavelvoitteella olisi erityisesti vaikutusta niihin pienempiin kuntiin, joissa ei ole ennestään kiinnitetty huomioita sopeutumiseen.” sekä ” että suunnitelmavelvoitteen kumoaminen saattaa vähentää myös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä tavoitteita tai toimia kunnissa. Tällä saattaa puolestaan olla negatiivisia vaikutuksia kuntalaisten terveyteen sekä samalla nostetaan esille negatiivinen vaikutus omaisuudensuojaan ja elinkeinovapauden turvaamiseen.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus haluaa tuoda esiin sopeutumisen kustannusten osalta valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjassa (2022:37) julkaistun Kustannusarviointi ilmastonmuutokseen liittyvästä toimimattomuudesta -julkaisun. Siinä käsitellään ilmastonmuutosriskien suoria ja välillisiä kustannuksia Suomelle, ennakoivan ja reaktiivisen sopeutumisen väliset erot huomioiden. Julkaisun mukaan Suomen ilmastokestävyys edellyttää ennakoivaa sopeutumista. Ennakoiva varautuminen ilmastonmuutokseen vähentää tappioita suhteessa reaktiiviseen sopeutumiseen, jossa toimitaan vasta ensimmäisten vahinkojen jälkeen. Jos ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeudutaan ennakoivasti, kertyy vuoteen 2070 mennessä noin 5–8 miljardia euroa vähemmän tappioita kuin jos sopeutuminen on reaktiivista.

Syvälä Riitta
Pohjois-Pohjanmaan ELY

Rautio Tuukka
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus - Valtakunnallinen ilmastoyksikkö